Ministry for Ethnic Communities
Te Tari Mātāwaka

အွန်လိုင်းအလွဲသုံးစားမှုနှင့် နှောင့်ယှက်မှု

အွန်လိုင်းအလွဲသုံးစားမှုနှင့် နှောင့်ယှက်မှုဆိုတာဘာလဲ

အွန်လိုင်းအလွဲသုံးစားမှုနှင့် နှောင့်ယှက်မှုဆိုတာ လူတစ်ဦးက အင်တာနက်သို့မဟုတ် လူမှုကွန်ရက်များကို အသုံးပြု၍ အခြားသူတစ်ဦးကို အနိုင်ကျင့်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ အနှောင့်အယှက်ပေးခြင်း အပြုအမူမျိုးကို ဆိုလိုပါသည်။ ဤကဲ့သို့အပြုအမူမျိုးသည် စာတို၊ ပို့စ်များ သို့မဟုတ် အခြားအွန်လိုင်းလုပ်ဆောင်ချက်များမှတစ်ဆင့် ဖြစ်ပွားနိုင်ပြီး ခံစားရသူကို စိတ်ဆိုး၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်း သို့မဟုတ် မလုံခြုံသည့် ခံစားချက်များ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။

အွန်လိုင်းအလွဲသုံးစားမှု သို့မဟုတ် နှောင့်ယှက်မှုကို ပြည်ပအစိုးရတစ်ခုအတွက် သို့မဟုတ် ပြည်ပအစိုးရကိုယ်စား ပြုလုပ်ပါက၊ ယင်းသည် ပြည်ပဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှု (foreign interference) ၏ ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ အွန်လိုင်းအလွဲသုံးစားမှုနှင့် နှောင့်ယှက်မှုများသည် စိတ်ဖိစီးမှု ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ဘယ်လိုဘေးကင်းအောင်နေရမလဲ၊ ဘယ်လိုအကူအညီတွေရနိုင်လဲ၊ သင် ဒါမှမဟုတ် သင့်အသိုင်းအဝိုင်းက အွန်လိုင်းမှာ အလွဲသုံးစားလုပ်ပြီး နှောင့်ယှက်ခံရရင် ဘာလုပ်နိုင်လဲဆိုတာ သိဖို့ အရေးကြီးတယ်။

အွန်လိုင်းမှာ နှောင့်ယှက်ခံရရင် ဒါမှမဟုတ် ခြိမ်းခြောက်ခံရရင် ဘာလုပ်ရမလဲ

ထိုလူ သို့မဟုတ် အကောင့်နှင့် အဆက်အသွယ် မလုပ်ပါနှင့်။

ဖုန်းခေါ်ဆိုမှုများနှင့် စာတိုပေးပို့ခြင်းများ 'ဆက်သွယ်မှု ဖြတ် (block contact)' ရန် သင့်ဖုန်းဆက်တင်များကို ပြောင်းပါ။ ထိုသို့လုပ်မရပါက ၎င်းနံပါတ်ကိုပိတ်ရန် သင့်ဖုန်းကုမ္ပဏီသို့ ဆက်သွယ်ပါ။

အွန်လိုင်းအလွဲသုံးစားမှုနှင့် နှောင့်ယှက်မှု သင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ပရိုက်ဗေစီ ဆက်တင်များကို ပြောင်းပါ။ Netsafe သည် သင့်ပရိုက်ဗေစီ ဆက်တင်များ လူမှုကွန်ယက် လမ်းညွှန်မှုများ ကူညီပေးပါသည်။

သင့်သည် လုံခြုံမှုမရှိ သို့မဟုတ် နှောင့်ယှက်မှု၊ ခြိမ်းခြောက်မှု သို့မဟုတ် အနိုင်ကျင့်ခံရသည်ဟု ခံစားရပါက ၎င်းကို သတင်းပို့ပါ။

သင့်ကိုယ်ရေးအချက်အလက် ထုတ်ဖော်ခံရသော နေရာ/ ဝက်ဘ်ဆိုက်/ အက်ပ်ကို တိုင်ကြားအသိပေးခြင်း

ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဝက်ဘ်ဆိုက်/အက်ပ်/ပလက်ဖောင်းမှာ Report လုပ်ပါ။

Netsafe ၏ လူမှုမီဒီယာလမ်းညွှန်များတွင် လုပ်ဆောင်ရမည့်နည်းလမ်းအချက်အလက်များ ရှိသည်။

Netsafe သို့ သတင်းပို့ပါ။

သင်သည် Netsafe သို့ အန္တရာယ်ရှိသော အကြောင်းအရာများကို သတင်းပို့နိုင်သည်- တောင်းဆိုချက်တစ်ခု တင်သွင်းပါ - Netsafe။

Netsafe သည် သင့်အား အွန်လိုင်းဘေးကင်းရေးဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သော ပံ့ပိုးမှု၊ အကြံဉာဏ်များနှင့် အကူအညီများကိုလည်း ပေးနိုင်ပါသည်။ အကူအညီယူရန် အီးမေးလ် help@netsafe.org.nz သို့မဟုတ် 4282 သို့ 'Netsafe' ဟု စာပို့ပါ။

ရဲကို သတင်းပို့ပါ

အန္တရာယ်ရှိတယ်ဆိုရင် 111 ကိုဆက်ပြီး ရဲချက်ချင်းခေါ်ပါ။

အရေးပေါ်အခြေအနေမဟုတ်ပါက ရဲစခန်းသို့ အောက်ပါအတိုင်း ဆက်သွယ်နိုင်သည်-

- အွန်လိုင်းဖောင် 105 သုံးခြင်း၊
- မိုဘိုင်း သို့မဟုတ် ကြိုးဖုန်းမှ 105 သို့ ဖုန်းခေါ်ခြင်း၊ ဤဝန်ဆောင်မှုသည် အခမဲ့ဖြစ်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံး 24/7 ရရှိနိုင်ပါသည်။

105 ဖောင်တွင် ရဲတပ်ဖွဲ့သည် သင့်သတင်းပို့ချက်ကို လေ့လာပြီး နောက်ဆက်တွဲလုပ်ဆောင်ရန် သင့်ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အချက်အလက်အချို့ကို တောင်းဆိုပါသည်။ **ရဲတပ်ဖွဲ့သည် ဤအချက်အလက်ကို ခွင့်ပြုထားသည့်ရည်ရွယ်ချက်အတွက်သာ အသုံးပြုသည်။**

NZSIS သို့ သတင်းပို့ပါ

ပြည်ပနိုင်ငံတစ်ခုသည် အလွဲသုံးစားလုပ်မှု သို့မဟုတ် နှောင့်ယှက်မှုနောက်ကွယ်တွင် ရှိနေသည်ဟု သင်သံသယရှိပါက လုံခြုံစိတ်ချရသော အွန်လိုင်းဖောင် အသုံးပြု၍ NZSIS သို့ တိုင်ကြားနိုင်ပါသည်။

ဆန္ဒမရှိပါက သင့်အမည်၊ ဖုန်းနံပါတ် သို့မဟုတ် ဆက်သွယ်ရန်အသေးစိတ်အချက်အလက်များကဲ့သို့ သင်၏ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်များကို ပေးဆောင်ရန်မလိုအပ်ပါ။ ဖောင်ကို သင့်ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကားဖြင့်လည်း ဖြည့်စွက်နိုင်ပါသည်။ သင်ပေးသော အချက်အလက်အားလုံးကို **လျှို့ဝှက်ထားပြီး ကာကွယ်ထားသည်။**

NZSIS မှ တစ်ယောက်ယောက်နှင့် စကားပြောလိုပါက ၎င်းတို့ကို ဖုန်းခေါ်ဆိုနိုင်ပါသည် +64 4 472 6170 သို့မဟုတ် 0800 747 224။

သတင်းပို့သည့်အခါ Netsafe, Police သို့မဟုတ် NZSIS တို့နှင့် မျှဝေရန် အချက်အလက်

သတင်းပို့သည့်အခါတွင် အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို တတ်နိုင်သမျှများများထည့်ရန် အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။ အထောက်အထား စခရင်ရှော့ (screenshot) သို့မဟုတ် မိတ္တူကူးပြီး သိမ်းထားရန်-

- အကြောင်းအရာက ဘာပြောပါသလဲ သို့မဟုတ် ဘာကို ပြဆိုပါသလဲ
- သင့်ကို အလွဲသုံးစားပြု သို့မဟုတ် နှောင့်ယှက်ခဲ့သူ၏ အသုံးပြုသူပရိုဖိုင် သို့မဟုတ် အကောင့် (ဥပမာ၊ ၎င်းတို့၏ အသုံးပြုသူအမည် username)
- အလွဲသုံးစားမှု သို့မဟုတ် နှောင့်ယှက်ခံရသည့် နေ့စွဲနှင့် အချိန်
- ထိုကိစ္စ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့် ဝက်ဘ်ဆိုဒ် သို့မဟုတ် အက်ပ်၏အမည်

အွန်လိုင်းတွင် လုံခြုံအောင်နေပါ

အွန်လိုင်းဘေးကင်းစွာနေရန် သင်လုပ်ဆောင်ရမည့်အဆင့်များအကြောင်း နောက်ထပ်အချက်အလက်များအတွက် Keeping Safe Online တွင် ကြည့်ပါ။